

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การเขียนย่อความ
หน่วยเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ทำนองเสนาะไพเราะอาชยาน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง การเขียนย่อความ (๒)
รายวิชา พื้นฐานภาษาไทย รหัส ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

การเขียนย่อความ หมายถึง การจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน ฟัง หรือดูมาอย่างย่อ ๆ แล้วนำมาเรียบเรียงใหม่ให้ได้ใจความครบถ้วน สั้น กระชับ ด้วยสำนวนภาษาของผู้เขียน

หลักการเขียนย่อความ มีดังนี้

๑. อ่านหรือฟังเรื่องที่จะย่อตั้งแต่ต้นจนจบอย่างน้อย ๒ ครั้ง
๒. เปลี่ยนการใช้คำสรรพนามบุรุษที่ ๑ หรือบุรุษที่ ๒ เป็นสรรพนามบุรุษที่ ๓
๓. การย่อคำพูดหรือคำสนทนาของบุคคล ให้ย่อสรุปโดยไม่ต้องใส่เครื่องหมายอัญประกาศ (“.....”)
๔. ใช้สำนวนภาษาของผู้ย่อเองในการเขียนเรียบเรียงโดยไม่ให้ใจความสำคัญเปลี่ยนไป
๕. การย่อเรื่องที่มีการใช้คำราชาศัพท์ ต้องคงคำราชาศัพท์ไว้เหมือนเดิม
๖. การย่อเรื่องที่มีหลายย่อหน้า ใจความที่ย่อให้เขียนสรุปเป็นย่อหน้าเดียว
๗. การย่อบทหรือยกเรื่องให้ถอดความหรือแปลความเป็นร้อยแก้วก่อนจึงสรุปใจความสำคัญต่อไป
๘. การย่อความไม่ควรมีความยาวเกินครึ่งหนึ่งของเรื่องที่ย่อ

รูปแบบการเขียนย่อความ

การย่อนิทาน นิยาย บทอ่านเสริม ให้บอกประเภท ชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง ที่มาของเรื่อง
เช่น

ย่อ _____ เรื่อง _____
ผู้แต่ง _____ จากหนังสือ _____
หน้า _____ ความว่า

นิทาน เรื่อง ตลกเอาตัวรอด
หน่วยเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ทำนองเสนาะไพเราะอาชยาน
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง การเขียนย่อความ (๒)
รายวิชา พื้นฐานภาษาไทย รหัส ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

นิทานเรื่อง “ตลกเอาตัวรอด”

พระราชทานแห่งแคว้นกาสิ ทรงมีตลกหลวงประจำราชสำนักที่โปรดปรานมากคนหนึ่ง พระองค์ประทานอนุญาตให้ตัวตลกมีเสรีในการพูดจาได้อย่างกว้างขวางโดยไม่ทรงถือโทษตลกหลวงเป็นคนเฉลียวฉลาดมีคารมคมคายและกล้าพูดกล้าทำ โดยทำให้พระราชทานทรงพระสรวลเสียดัง และทำให้ข้าราชการสำนักกลายเป็นตัวตลกไปตาม ๆ กัน พวกข้าราชการจึงเกลียดชังและหาทางแก้แค้นอยู่ตลอดเวลา

วันหนึ่งตลกหลวงพูดจาตลกเกินเรื่อง จนทำให้พระราชทานไม่พอพระราชหฤทัย จึงทรงมีพระราชโองการว่า “เจ้าต้องตาย” ตลกหลวงสำนักก็คิดก้มลงกราบขอพระราชทานอภัยโทษ แต่บรรดาข้าราชการต่างช่วยกันเพ็ดทูลให้พระราชทานทรงทำตามพระราชโองการทุกประการ ในที่สุดพระราชทานทรงหันมาตรัสกับตลกหลวงซึ่งกำลังตัวสั่นงันงกกว่า “ตายนะเจ้าต้องตายแน่ แต่ข้าจะให้เจ้าเลือกตายแบบต่าง ๆ ตามที่เจ้าพอใจจะตายมากที่สุด” ตลกหลวงผู้เฉียบแหลมรู้สึกแจ่มใสขึ้นก็กราบทูลว่า “ถ้าทรงมีพระราชประสงค์เช่นนั้น ข้าพระพุทธเจ้าขอแก่ชราตายเถิดพระเจ้าค่ะ” พระราชทานทรงพอพระราชหฤทัยในความเฉียบแหลมของตลกหลวงอย่างยิ่งจึงพระราชทานอภัยโทษให้

ที่มา : ชายนิรนาม จากหนังสือ รวมนิทาน

นิทาน เรื่อง เก้าหรือสิบ

หน่วยเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ทำนองเสนาะไพเราะอาชยาน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง การเขียนย่อความ (๒)

รายวิชา พื้นฐานภาษาไทย รหัส ท๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

นิทานเรื่อง “เก้าหรือสิบ”

กาลครั้งหนึ่งในทะเลทรายอันแห้งแล้ง ชายผู้หนึ่งกำลังต้อนฝูงอูฐสิบตัวเดินทางไปยังบ่อน้ำข้างหน้า เดินไปได้สักสองสามไมล์ เขาก็ขึ้นขี่หลังอูฐตัวหนึ่ง แล้วก็นับอูฐที่เหลือนับได้เก้าตัว เขาก็ตะลึงตาลงจากหลังอูฐ เดินกลับหลังไปหาเจ้าตัวที่หายไป หาเท่าใดไม่เห็นร่องรอยของมันเลยใจคิดว่า อูฐหายไปตัวหนึ่งเสียแล้วแน่ ๆ จึงเลิกหา หันหน้าเดินไปยังฝูงอูฐข้างหน้าอย่างรีบเร่งด้วยความเสียดายและกลัดกลุ้ม แต่แล้วกลับตีใจลิงโลด “โน่นไง... อูฐทั้งสิบตัวเดินอยู่ข้างหน้าโน่นเอง”

เขาขึ้นขี่หลังอูฐตัวหนึ่ง เดินไปได้สักพัก ก็ลองนับจำนวนอูฐดูใหม่อีกครั้งหนึ่ง เหลือเก้าตัวอีกแล้ว เขารีบตะกอยลงจากหลังอูฐ พิศวงงงวยเต็มที่ หันหลังกลับไปเดินหาตัวที่หายอย่างอดทนระอาใจ หาเท่าใดก็ไม่พบ ก็รีบวิ่งทะเล่กทะเล่กลับไปยังฝูงอูฐข้างหน้าแล้วก็นับดู แสนประหลาดใจนักที่เห็นอูฐสิบตัวเดินเอื่อยเอื่อยอย่างเกียจคร้านอยู่ทั้งฝูง เขาเลยโทษความร้อนแรงของทะเลทรายแล้วก็ขึ้นขี่อูฐตัวที่เดินรั้งท้ายอยู่ ลงมีอนับจำนวนอูฐดูอีกเป็นครั้งที่สาม ไม่เข้าใจเอาเลยจริง ๆ ว่า ทำไมมันถึงหายไปตัวหนึ่งอีกแล้ว เขาโดดลงจากหลังอูฐ แข่งด่าซาตานไปพลางนับจำนวนอูฐไปพลางอย่างเหนื่อยเต็มทน อ้าว !... นับได้สิบตัวอีกแล้ว

“ดีละ...ไอ้ผีร้ายเจ้าเล่ห์” เขาบ่นอุบอิบ “ข้าเดินไปเอง แล้วมีอูฐอยู่ครบฝูง ดีกว่าจะขี่มันไปแล้วก็ต้องหายไปอีกตัวหนึ่ง”

ที่มา : (สมโรจน์ สวัสดิกุล ณ อยุธยา. ท่านผู้หญิง. หนังสือส่งเสริมการอ่านระดับประถมศึกษา เรื่อง มาหัวเราะกันเถิด. กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. ๒๕๓๑ หน้า ๑๕-๑๖)